

Utlåtande Rotel VI, Rotel VII (Dnr KS 2020/396)

Inför kostnadsfria simhallsbesök för personer äldre än 75 år

Motion av Peter Wallmark (SD)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarråden Karin Ernlund och Erik Slottner anför följande.

Ärendet

Peter Wallmark (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen anføres att en viktig del i Stockholms stads arbete för att garantera en god hälsa för äldre är att trösklarna för att de äldre ska ägna sig åt motion, sänks. Motionären anför vidare att en aktiv livsstil leder till en bättre hälsa med färre sjukdomar och ökat välmående vilket enligt motionären innebär minskat tryck på den gemensamma välfärden. Motionären anser att införandet av avgiftsfria simhallsbesök för äldre är en av flera åtgärder för att sänka trösklarna för en aktiv livsstil för äldre.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar att personer skrivna i Stockholms stad äldre än 75 år ska erhålla kostnadsfritt inträde till stadens simhallar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalms

stadsdelsnämnd och kommunstyrelsens pensionärsråd. Kommunstyrelsens pensionärsråd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret konstaterar att pensionärer utöver reducerat pris i stadens sim- och idrottshallar erbjuds goda möjligheter till spontant idrottande vid stadens anläggningar, utegym och motionsspår.

Idrottsnämnden menar de positiva effekterna av förslaget inte motsvarar kostnaderna.

Äldrenämnden pekar på erfarenheter från andra kommuner och menar att kostnadsfri träning inte är bästa sättet att attrahera inaktiva äldre.

Farsta stadsdelsnämnd anser att simhallsbesök redan är förhållandevis billigt för äldre.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har ingen egen simhall, men menar att den fysiska aktivitet som de erbjuder stadsdelens äldre är fullgott.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att kostnadsfritt inträde skulle missgynna konkurrensen för privata alternativ.

Våra synpunkter

Vi instämmer i att motion är viktigt i alla åldrar, men i synnerhet för äldre. Det är en fallpreventiv och hälsofrämjande aktivitet som gynnar såväl den enskilde som samhället i stort. Därför är vi måna om att äldre får möjlighet till tillräcklig fysisk aktivitet.

Däremot menar vi inte att gratis simhallsbesök är rätt väg att gå. Redan i dag är simhallsbesök kraftigt subventionerade och att ytterligare subventionera är varken rimligt eller effektivt. Vidare kan vi konstatera att äldre även har rabatter hos flertalet privata gymkedjor.

Det är heller inte så att simhallsbesök är den enda motionsmöjlighet som staden erbjuder äldre. Det finns goda möjligheter till spontanidrott vid stadens anläggningar, utegym och motionsspår. Dessa är öppna för alla – oavsett ålder. Dessutom arrangerar stadsdelarna många aktiviteter riktade mot äldre, inte minst vid stadens 56 öppna verksamheter. Vid dessa bedrivs gymnastik, styrketräning, yoga, bordtennis, sittgympa, balansträning med mycket mera. Att ha en mångfald av aktiviteter är en styrka då olika träningsformer passar olika grupper. Att då så kraftigt gynna en träningsform är svårmotiverat.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 14 oktober 2020

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Karin Ernlund och Erik Slottnér

Mats Larsson

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anför följande

Simning som motionsform är passande för äldre. Det är ett mjukt sätt att skaffa sig bättre kondition och rörlighet med hjälp av vattnets motstånd. Just vattengymnastik och simning rekommenderas ofta av sjukgymnaster just för att det passar så bra vid rehabilitering. Det borde därför ligga inom stadens intresse att få fler att utöva denna typ av aktivitet för att förebygga sjukdomar som uppkommer genom av inaktivitet. Det sparar i längden vårdkostnader och ökar samtidigt välbefinnandet hos våra äldre.

:

Remissammanställning

Ärendet

Peter Wallmark (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen anføres att en viktig del i Stockholms stads arbete för att garantera en god hälsa för äldre är att trösklarna för att de äldre ska ägna sig åt motion, sänks. Motionären anför vidare att en aktiv livsstil leder till en bättre hälsa med färre sjukdomar och ökat välmående vilket enligt motionären innebär minskat tryck på den gemensamma välfärden. Motionären anser att införandet av avgiftsfria simhallsbesök för äldre är en av flera åtgärder för att sänka trösklarna för en aktiv livsstil för äldre.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar att personer skrivna i Stockholms stad äldre än 75 år ska erhålla kostnadsfritt inträde till stadens simhallar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd och kommunstyrelsens pensionärsråd. Kommunstyrelsens pensionärsråd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt kommunfullmäktiges budget 2020 ska livskvalitet och hälsa främjas genom att underlätta för sociala aktiviteter, utomhusvistelse och vardagsmotion där människor lever, arbetar, studerar och umgås. Med fler utegym, badplatser, motionsspår, skidspår, dansbanor och stadsodlingar i olika stadsdelar ges stockholmarna utökade möjligheter till spontan motion och rörelse i sin närmiljö. Vidare ska stadens nämnder och bolagsstyrelser, enligt direktiven i budget, säkerställa att Stockholm är en äldrevänlig stad i enlighet med WHO:s modell, där äldre kan leva ett tryggt och självständigt liv med hög livskvalitet och god hälsa.

Utöver kommunfullmäktiges budget är det framförallt *Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022* som styr stadens idrottsverksamhet. I programmet framgår bland annat att utbudet i sim- och idrottshallarna i Stockholms stad ska fungera som ett komplement till det övriga utbud som står att finna i Stockholm. Programmet syftar till

att inkludera alla stockholmare men framförallt de prioriterade grupperna. De prioriterade grupperna är ungdomar 13-20 år (särskilt flickor), flickor 10-20 år med utländsk bakgrund, personer med funktionsnedsättning från 7 år samt barn och ungdomar 10-20 år med låg socioekonomisk bakgrund.

Stadsledningskontoret konstaterar att pensionärer är en av de grupper som betalar ett reducerat pris i stadens sim- och idrottshallar. Stadsledningskontoret konstaterar vidare att staden arbetar för att erbjuda en bred möjlighet till spontant idrottande på anläggningar, utegym och stadens motionsspår. Till dessa spontanytor är det fritt inträde. Utöver spontanytorna finns även aktivitetscenter i staden som erbjuder seniorer, med eller utan biståndsbeslut, aktiviteter såsom träning, yoga med mera.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2020 att godkänna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar uppfattningen att motion och en aktiv livsstil är mycket viktig för äldre personer och leder till en bättre hälsa. Därför finns ett anpassat utbud hos simhallarna som speciellt vänder sig till äldre personer. Därutöver är pensionärer en av grupperna som erbjuds ett rabatterat pris i simhallarna.

I det idrottspolitiska programmet som idrottsnämnden och kommunfullmäktige fattat beslut om anges prioriterade målgrupper, pensionärer är inte en av dessa. De prioriterade målgrupperna har inte heller fritt inträde till simhallarna utan även dessa erbjuds ett reducerat pris.

Att inför fritt inträde för pensionärer och/eller de prioriterade målgrupperna skulle innebära ett stort bortfall av intäkter för idrottsnämnden samtidigt som kostnaderna skulle öka eftersom antal besök skulle öka.

Sett till de betydande budgeteffekter förslaget skulle få ser inte förvaltningen positivt på förslaget. Därutöver skulle en skatte subvention i form av fritt inträde för vissa grupper kunna innebära snedvriden konkurrens eftersom det finns en fungerande marknad för gymverksamhet. Förvaltningens intäkter för gymverksamheten verksamheten får inte understiga kostnaderna.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2020 att godkänna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av Leif Söderström (SD), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 23 juni 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är viktigt att staden bedriver ett aktivt hälsofrämjande arbete i syfte att öka den fysiska och psykiska hälsan hos äldre. Stora hälsosatsningar genomförs på de öppna verksamheterna inom stadsdelsförvaltningarna. Utöver sociala och fysiska aktiviteter är utvecklingsarbetet ”Matlyftet” och e-tjänsten ”Hållbar hälsa” ytterligare exempel på hälsosatsningar för äldre. Stadens simhallar erbjuder också träning till reducerat pris för seniorer.

I Umeå kommun testade man för ett par år sedan att ha gratis inträde till stadens simhallar för alla som är 75 år och äldre. Erbjudandet togs emot positivt och många av de äldre löste träningskort. Utvärdering av satsningen visade dock att det endast var en tredjedel som hade nyttjat träningsmöjligheten. Slutsatsen blev därför att gratis träning inte var rätt sätt att attrahera inaktiva äldre. Umeå har därefter istället satsat på att tillgängliggöra och anpassa aktiviteterna på kommunens anläggningar för att locka inaktiva äldre till ett hälsosamt liv. Bland annat har cirkelträning anpassad för seniorer visat sig vara välbesökt och efterfrågat.

Inom Stockholms stad finns 56 öppna verksamheter, minst en inom varje stadsdelsförvaltning, som erbjuder kostnadsfria aktiviteter som spänner över ett brett område. Det handlar bland annat om fysiska aktiviteter, kurser, informationsträffar med tema, utflykter och matlagningsgrupper. Flera öppna verksamheter erbjuder också möjlighet att äta i gemenskap med andra.

De öppna verksamheternas utbud och program tas fram utifrån önskemål från besökarna. Fysisk träning är något som de äldre har återkommande önskemål om.

Utvärderingar av de öppna verksamheterna visar att majoriteten av besökarna är nöjda och trivs med den öppna verksamheten. De som är mest nöjda besöker den minst en gång per vecka. Det som lockar äldre till fysiska aktiviteter är att lokalen ligger nära, är tillgänglig samt att aktiviteterna är anpassade och tilltalande för målgruppen.

Förvaltningen menar därför att trösklarna redan är låga, för äldre att ägna sig åt motion, i och med det breda utbud av aktiviteter som tillhandahålls via stadsdelsförvaltningarnas öppna verksamheter samt att äldre kan delta i simhallarnas träningsutbud till reducerat pris.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2020 att besvara motionen med hänvisning till tjänsteutlåtandet.

Reservation anfördes av Leif Söderström (SD), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 juni 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Farsta stadsdelsnämnd har sedan 2011, utifrån ett uppdrag från kommunfullmäktige, profilerat sig när det gäller idrott och hälsa. Under åren har en mängd olika aktiviteter och arrangemang vuxit fram, Farsta Sportscamp, Seniorspelen, Full Fart Farsta, öppna idrottshallar för spontanidrott, välbesökta lovaktiviteter, rörelsefestival och mycket mer. För att genomföra alla dessa aktiviteter och arrangemang har förvaltningen ett stort samarbete med lokalt föreningsliv, civilsamhälle och idrottsförvaltningen.

I Farsta finns öppen seniorverksamhet på Tuben och på Mötesplats Fagersjö, som samlar många seniorer. Verksamheten är mycket uppskattad och omfattande med aktiviteter som allsång, utflykter, senior power, chi gong, bordtennis och gympa.

I Farsta finns även en simhall, Farsta sim- och idrottshall, som förvaltas av idrottsnämnden. Anläggningen används flitigt. Stadsdelsförvaltningen samarbetar ofta med Farstahallen om idrottsaktiviteter för barn och unga, men även för äldre, till exempel Seniorspelen.

Simhallen besöks idag av många äldre och det är svårt att bedöma om gratis simhallsbesök för seniorer över 75 år skulle öka antalet besök av äldre nämnvärt. Ett rabattkort för 10 besök kostar 370 kronor, det vill säga 37 kronor för ett besök, och ett årskort kostar 1 600 kronor vilket blir 133 kronor i månaden.

Vi bedömer att det idag är förhållandevis billigt även för äldre med simhallsbesök, i jämförelse med andra friskvårdsaktiviteter på gym och liknande. Vi kan inte ta ställning i övrigt till de ekonomiska konsekvenserna av motionens förslag.

Motionären beskriver att en aktiv livsstil leder till en bättre hälsa med färre sjukdomar och ökat välmående. Förvaltningen delar den bedömningen. I Farsta arbetar vi aktivt utifrån detta antagande och gör idag mycket för målgruppen.

Vi vill också kunna samarbeta mer med idrottsförvaltningen om aktiviteter för de äldre. Bland annat var Seniorspelen ett lyckat arrangemang som vi vill utveckla vidare och bygga ut med fler aktiviteter.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2020 att godkänna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av Sandra Hölzgen (SD), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingbys stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 juni 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Då Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd inte förfogar över några simhallar hänvisas frågan vidare till idrottsnämnden.

Inom Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning finns däremot ett brett utbud av såväl fysiska som sociala aktiviteter på förvaltningens aktivitetscenter och mötesplatser för boende i stadsdelen som är över 65 år. Aktiviteterna är kostnadsfria och består bland annat av sittgympa, gym, balansträning, dans, promenad med sällskap, musikuppträdanden med mera.

Forskning visar att både fysisk aktivitet och social gemenskap har en positiv inverkan på hälsan. På aktivitetscentren ges därför stora möjligheter till gemenskap och ett stort utbud av sociala aktiviteter i form av föreläsningar, anhängcirkel och caféverksamhet.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2020 att godkänna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av Julian Kroon (SD), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Norrmalms stadsdelsförvaltning anser att värdet av motion är stort.

Stadsdelsförvaltningen menar att det rabatterande priset för vuxna till stadens simhallar är jämförelsevis lågt (till alla simhallar utom två är kostnaden 37 kronor per tillfälle vid köp av ett rabattkort för 10 besök). Förvaltningen kan inte bedöma om ett kostnadsfritt inträde skulle bidra till ett ökat antal nya motionärer. Stockholm ska ha ett bra företagsklimat och ur ett konkurrensperspektiv kan ett fritt inträde påverka privata aktörer inom motion och hälsa negativt.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är viktigt att stadens resurser används effektivt, och där de kan komma till nytta för så många äldre som möjligt. Stockholms stad har flera pågående förbättrings- och utvecklingsarbeten inom områden där äldre personers hälsa och livskvalitet står i fokus. Vidare kan förvaltningen konstatera att so-

cial isolering och ensamhet är vanligt bland äldre och att även detta kan leda till en sämre livskvalitet varför det är viktigt att möjliggöra även social gemenskap. Mot denna bakgrund är det av yttersta vikt att stadens förebyggande insatser är tillgängliga och attraktiva för så många personer som möjligt inom målgruppen vilken har varierande behov och önskemål.

En utökad samverkan med idrottsförvaltningen i frågor kring hälsofrämjande arbete och aktiviteter för äldre personer skulle vara värdefullt för att få möjlighet att utveckla arbetet menar stadsdelsnämnden.

Norrmalms stadsdelsförvaltning anser att fokus och resurser bör riktas till det befintliga förebyggande arbetet inom staden.

Stadens öppna träffpunkter för seniorer ska möjliggöra social gemenskap och mänskliga möten. Här ska finnas ett varierat utbud och besökarna ska kunna påverka aktiviteterna som kan vara kulturella, fysiska eller underhållande.

Aktivitetscentren på seniorboenden har helhetsfokus på hälsa och livskvalitet. Förutom den fysiska aktiviteten ska det även skapas förutsättningar för social samvaro i olika former och möjligheter till gemensamma måltider.

Arbetet med för att Stockholm ska vara en äldrevänlig stad pågår. Äldre personer ska kunna leva ett självständigt liv, med hög livskvalitet och god hälsa. Möjligheter och förutsättningar till möten, kultur och trygghet skapas genom långsiktig planering och samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag. Detta arbete är en stor del i stadens förebyggande arbete för den äldre målgruppen.

Reservationer m.m.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Leif Söderström (SD) enligt följande.

1. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen.
2. Därutöver anföra:

Äldres hälsa och omsorg är av yttersta vikt för samhället att värna om. En aktiv livsstil leder till en bättre hälsa med färre sjukdomar och ökat välmående. En bättre hälsa för stadens äldre innebär också att trycket på den gemensamma välfärden minskar. Vi ser därför införandet av avgiftsfria simhallsbesök för äldre som en av flera åtgärder för att sänka trösklarna för en aktiv livsstil även i högre åldrar.

En betydande mängd pensionärer lever idag under EU:s fattigdomsgräns. För dem skulle ett simhallskort innebära en utökad möjlighet till motion året om.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Leif Söderström (SD) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen.
2. Därutöver anföra:

Äldres hälsa och omsorg är av yttersta vikt för samhället att värna om. En aktiv livsstil leder till en bättre hälsa med färre sjukdomar och ökat välmående. En bättre hälsa för stadens äldre innebär också att trycket på den gemensamma välfärden minskar. Vi ser därför införandet av avgiftsfria simhallsbesök för äldre som en av flera åtgärder för att sänka trösklarna för en aktiv livsstil även i högre åldrar.

En betydande mängd pensionärer lever idag under EU:s fattigdomsgräns. För dem skulle ett simhallskort innebära en utökad möjlighet till motion året om.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Sandra Hölzgen (SD) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen.
2. Därutöver anföra:

Äldres hälsa och omsorg är av yttersta vikt för samhället att värna om. En aktiv livsstil leder till en bättre hälsa med färre sjukdomar och ökat välmående. En bättre hälsa för stadens äldre innebär också att trycket på den gemensamma välfärden minskar. Vi ser därför införandet av avgiftsfria simhallsbesök för äldre som en av flera åtgärder för att sänka trösklarna för en aktiv livsstil även i högre åldrar.

En betydande mängd pensionärer lever idag under EU:s fattigdomsgräns. För dem skulle ett simhallskort innebära en utökad möjlighet till motion året om.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Julian Kroon (SD) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen.
2. Därutöver anför följande:

Äldres hälsa och omsorg är av yttersta vikt för samhället att värna om. En aktiv livsstil leder till en bättre hälsa med färre sjukdomar och ökat välmående. En bättre hälsa för stadens äldre innebär också att trycket på den gemensamma välfärden minskar. Vi ser därför införandet av avgiftsfria simhallsbesök för äldre som en av flera åtgärder för att sänka trösklarna för en aktiv livsstil även i högre åldrar.

En betydande mängd pensionärer lever idag under EU:s fattigdomsgräns. För dem skulle ett simhallskort innebära en utökad möjlighet till motion året om.